

31991L0250

1991.5.17.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK HIVATALOS LAPJA

L 122/42

A TANÁCS IRÁNYELVE
(1991. május 14.)
a számítógépi programok jogi védelméről

(91/250/EGK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK TANÁCSA,

tekintettel az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 100a. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára ⁽¹⁾,

az Európai Parlamenttel együttműködve ⁽²⁾,

tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽³⁾,

mivel jelenleg a számítógépi programokat nem minden tagállamban védik egyértelműen a hatályos jogszabályok, és ahol ilyen védelem létezik, ott különböző jellemzőkkel bír;

mivel a számítógépi programok fejlesztése jelentős emberi, műszaki és pénzügyi ráfordítást igényel, miközben a számítógépi programok az önálló fejlesztésükhöz szükséges költségek töredékeért másolhatók;

mivel a számítógépi programok egyre jelentősebb szerepet játszanak számos iparágban, és a számítógépi programot érintő technológia ennek megfelelően alapvető jelentőséggel bír a Közösség ipari fejlődése szempontjából;

mivel a tagállamok jogszabályai által a számítógépi programoknak nyújtott jogi védelem közötti bizonyos különbségek

közvetlen és negatív hatást gyakorolnak az egységes piac működésére a számítógépi programok tekintetében, és e különbségek tovább fokozódhatnak azáltal, hogy a tagállamok új szabályozást vezetnek be ezen a területen;

mivel az ilyen hatású meglévő különbségeket meg kell szüntetni, és meg kell akadályozni újabbak kialakulását, ugyanakkor nem kell megszüntetni az egységes piac működését jelentős mértékben hátrányosan nem befolyásoló különbségeket és azok kialakulását nem kell megakadályozni;

mivel a közösségi jogi keret a számítógépi programok védelme terén ennek megfelelően egységesre annak meghatározására korlátozható, hogy a tagállamok a számítógépi programokat a szerzői jog alapján irodalmi műként védelemben részesítik, továbbá annak meghatározására, hogy kit és mit lehet védelemben részesíteni, a védelemben részesülő személyek milyen kizárólagos jogokkal bírnak bizonyos cselekmények engedélyezése vagy megtiltása érdekében, valamint hogy a védelmi idő milyen tartamú legyen;

mivel ennek az irányelvnek az alkalmazásában a „számítógépi program” fogalma magában foglalja a programok valamennyi formáját, beleértve a hardverbe beépített programokat is; ez a fogalom magában foglalja a számítógépi program kifejlesztéséhez vezető előkészítő dokumentációt is, feltéve hogy az előkészítő munka jellegénél fogva későbbi fázisában számítógépi programot eredményezhet;

mivel a program minőségi vagy esztétikai jellemzőinek vizsgálata nem alkalmazható feltételként annak megítélésakor, hogy a számítógépi program eredeti alkotás-e;

⁽¹⁾ HL C 91., 1989.4.12., 4. o.; és
HL C 320., 1990.12.20., 22. o.

⁽²⁾ HL C 231., 1990.9.17., 78. o.; és az 1991. április 17-i határozat (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽³⁾ HL C 329., 1989.12.30., 4. o.

mivel a Közösség elkötelezett a nemzetközi szabványosítás előmozdítása ügyében;

mivel a számítógépi program funkciója abban áll, hogy a számítógépes rendszer többi elemével és a felhasználókkal kapcsolatba lépjen és azokkal együtt működjön, és ebből a célból logikai és adott esetben fizikai kapcsolatra és kölcsönhatásra van szükség ahhoz, hogy a szoftver és a hardver valamennyi eleme számára lehetővé váljék, hogy más szoftverrel és hardverrel, valamint a felhasználókkal a célnak megfelelően tudjon működni;

mivel a programnak a szoftver és hardver elemek közötti efféle összekapcsolódást és kölcsönhatást biztosító részei általában „csatlakozási felületek” (interfész) néven ismertek;

mivel ez a funkcionális kapcsolat és kölcsönhatás „interoperabilitás” (együttes működtetés) néven ismert; mivel ez az interoperabilitás olyan képességként definiálható, amely lehetővé teszi az információcserét és a kicserélt információ kölcsönös felhasználását;

mivel az egyértelműség kedvéért világossá kell tenni, hogy a számítógépi programnak csak a kifejezési formája részesül védelemben, és hogy a program valamely eleme – ideértve a csatlakozási felületet – alapjául szolgáló ötletek és elvek, ezen irányelv értelmében nem állnak szerzői jogi védelem alatt;

mivel ennek a szerzői jogi alapelvnek az értelmében ezek az ötletek és elvek, amennyiben a logika, az algoritmusok és a programnyelv alapjául szolgálnak, ezen irányelv értelmében nem állnak védelem alatt;

mivel a tagállamok jogszabályai és bírói joggyakorlata, valamint a nemzetközi szerzői jogi egyezmények értelmében a szerzői jog az ilyen ötletek és elvek kifejeződését védi;

mivel ennek az irányelvnek az alkalmazásában „bérbeadás” a számítógépi program vagy másolata határozott időre szóló használatba adása előnyszerzés céljából; mivel ez a fogalom nem foglalja magában a nyilvános haszonkölcsönzést, amely ennek megfelelően nem tartozik ezen irányelv hatálya alá;

mivel a szerző kizárólagos jogát, hogy megtiltsa műve jogosulatlan többszörözését, számítógépi programok esetében alá kell vetni annak a korlátozott kivételnek, miszerint a programot jogszerűen megszerző személy számára lehetővé kell tenni a program használatához műszakilag szükséges többszörözést;

mivel ez azt jelenti, hogy a program jogszerűen megszerzett példányának felhasználásához szükséges betáplálás és futtatás, valamint a program hibáinak kijavítása szerződés útján nem tiltható meg; mivel kifejezett szerződéses kikötés hiányában – beleértve a program egy példányának eladását is – a példányt jogszerűen

megszerző személy a program rendeltetésszerű felhasználásához szükséges bármely egyéb cselekményt elvégezheti;

mivel a számítógépi program felhasználására jogosult személy számára nem tiltható meg, hogy elvégezze a program működésének megfigyeléséhez, tanulmányozásához vagy kipróbálásához szükséges cselekményeket, feltéve, hogy e cselekmények nem sérítik a programhoz fűződő szerzői jogokat;

mivel a számítógépi program másolata kódjának jogosulatlan többszörözése, fordítása, feldolgozása vagy megváltoztatása a szerző kizárólagos jogának megsértését jelenti;

mivel azonban kétségtelenül előfordulhatnak olyan helyzetek, amikor a kód ilyen – a 4. cikk a) és b) pontja értelmében vett – többszörözése és lefordítása elengedhetetlen a szükséges információ megszerzéséhez annak érdekében, hogy az önállóan megalkotott program más programokkal együttesen működtethető legyen;

mivel ezért figyelembe kell venni, hogy – kizárólag ezen kivételes esetekben – a számítógépi program példányát jogszerűen felhasználó személy által vagy ennek a személynek a nevében végzett többszörözés és fordítás jogszerű, a tisztességes gyakorlattal összeegyeztethető, és ezért nem szükséges hozzá a jogosult engedélye;

mivel e kivételnek egyik célja lehetővé tenni a számítógépes rendszer elemeinek összekapcsolását, beleértve a különböző gyártóktól származókat is, annak érdekében, hogy együttesen tudjanak működni;

mivel a kizárólagos szerzői jog alóli ezen kivétel nem alkalmazható oly módon, hogy az indokolatlanul károsítsa a jogosult jogos érdekeit, vagy sérelmes legyen a számítógépi program rendes felhasználására;

mivel annak érdekében, hogy az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló Berni Egyezmény rendelkezéseinek megfelelően, a védelmi időt a szerző életére és a halálát követő év január elsejétől számított ötven évre, illetve a név nélkül vagy felvett néven készült művek esetében a mű nyilvánosságra hozatalát követő év január elsejétől számított ötven évre kell rögzíteni;

mivel a számítógépi programok szerzői jogi védelme adott esetben nem sértheti az egyéb védelmi formák alkalmazását; mivel ugyanakkor a 6. cikkel vagy az 5. cikk (2) és (3) bekezdésében meghatározott kivételekkel ellentétes szerződéses kikötések semmiek;

mivel ezen irányelv rendelkezései nem érintik a Szerződés 85. és 86. cikke szerinti versenyszabályok alkalmazását, ha egy erőfölényben lévő gyártó megtagadja az ebben az irányelvben meghatározott interoperabilitáshoz szükséges információ rendelkezésre bocsátását;

mivel ezen irányelv rendelkezései a csatlakozási felületek távközlési szektorban történő nyilvánosságra hozatala tekintetében elfogadott közösségi jogi rendelkezések, valamint az információk technológia és távközlés területén a szabványosításra vonatkozó tanácsi határozatok sérelme nélkül kell, hogy érvényesüljenek;

mivel ez az irányelv nem érinti a hatálya alá nem tartozó kérdések vonatkozásában a Berni Egyezménynek megfelelően nemzeti jogszabályokba foglalt kivételes szabályokat,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

A védelem tárgya

(1) Ennek az irányelvnek a rendelkezései szerint a tagállamok a számítógépi programokat az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló Berni Egyezmény értelmében vett irodalmi műként szerzői jogi védelemben részesítik. Ennek az irányelvnek az alkalmazásában a „számítógépi programok” fogalma magában foglalja azok előkészítő dokumentációját is.

(2) Az irányelv alapján biztosított védelem a számítógépi programok bármely formában történő kifejezésére vonatkozik. A számítógépi program bármely elemének – beleértve a csatlakozási felületeket – alapjául szolgáló ötletek és elvek ennek az irányelvnek az értelmében nem részesülnek szerzői jogi védelemben.

(3) A számítógépi program akkor részesül védelemben, ha eredeti abban az értelemben, hogy a szerző saját szellemi alkotása. Annak megállapításához, hogy fennállhat-e ilyen védelem, más feltétel nem alkalmazható.

2. cikk

A számítógépi programok szerzője

(1) A számítógépi program szerzője a programot létrehozó a természetes személy vagy természetes személyek csoportja, illetve a tagállami jogszabályok értelmében – amennyiben azt a tagállami jogszabályok lehetővé teszik – jogosultnak minősülő jogi személy. Ahol valamely tagállam jogszabályai elismerik az együttesen létrehozott művet, a tagállam jogszabályai szerint a mű létrehozójának minősülő személyt kell szerzőnek tekinteni.

(2) A természetes személyek csoportja által közösen létrehozott számítógépi program esetében a kizárólagos jogok együttesen illetik meg őket.

(3) Ha a számítógépi programot egy munkavállaló munkaviszonyból folyó kötelessége teljesítéseként vagy a munkáltató utasítása alapján készíti, az így elkészített program valamennyi vagyoni jogának gyakorlására a munkáltató kizárólagosan jogosult, kivéve, ha szerződés ettől eltérően rendelkezik.

3. cikk

A védelem kedvezményezettjei

A védelemre jogosult minden olyan természetes vagy jogi személy, aki az irodalmi művekre irányadó nemzeti szerzői jogi szabályok szerint erre jogosult.

4. cikk

Engedélyhez kötött cselekmények

Az 5. és 6. cikk rendelkezéseire is figyelemmel, a jogosult 2. cikk értelmében vett kizárólagos jogai magukban foglalják az alábbi cselekmények elvégzését vagy engedélyezését:

- a) a számítógépi program bármely eszközzel és bármely formában, részben vagy egészben történő tartós vagy időleges többszörözése. Amennyiben a számítógépi program betáplálása, megjelenítése, futtatása, továbbítása vagy tárolása szükségessé teszi az ilyen többszörözést, az ilyen cselekményhez szükséges a jogosult engedélye;
- b) a számítógépi program lefordítása, átdolgozása, feldolgozása és bármely más módon történő módosítása, valamint ezek eredményének többszörözése a számítógépi programot módosító személy jogainak sérelme nélkül;
- c) a számítógépi program vagy másolata bármilyen formában történő nyilvános terjesztése, beleértve a bérbeadást is. A program valamely példányának a jogosult által vagy az ő hozzájárulásával a Közösségen belül történő első eladása kimeríti az adott példány Közösségen belüli terjesztésére vonatkozó jogot, a számítógépi program vagy valamely másolata további bérbeadásának ellenőrzéséhez való jog kivételével.

5. cikk

Az engedélyhez kötött cselekmények alóli kivételek

(1) Külön szerződéses kikötés hiányában a 4. cikk a) és b) pontjában foglalt cselekményekhez nem szükséges a jogosult engedélye, ha azokra azért van szükség, hogy a számítógépi programot az azt jogszerűen megszerző személy a rendeltetési célnak megfelelően használja, beleértve a hibajavítást is.

(2) Szerződéssel nem zárható ki, hogy a számítógépi program jogszerű felhasználója biztonsági másolatot készítsen, amennyiben az az említett felhasználáshoz szükséges.

(3) A számítógépi program valamely példányának jogszerű felhasználója a jogosult engedélye nélkül megfigyelheti, tanulmányozhatja és kipróbálhatja a program működését a program elemeinek alapját képező ötletek és elvek meghatározása céljából, ha ezt a program olyan betáplálása, megjelenítése, futtatása, továbbítása vagy tárolása során végzi, amelyre jogosult.

6. cikk

Visszafejtés

(1) Nincs szükség a jogosult engedélyére, ha az önállóan megalkotott számítógépi program más programokkal való együttes működtetéséhez szükséges információ megszerzéséhez elengedhetetlenül szükséges kódjának a 4. cikk a) és b) pontja értelmében vett többszörözése, illetve lefordítása, feltéve, hogy:

- a) e cselekményeket az engedéllyel rendelkező személy vagy a program példányának felhasználására jogosult másik személy, vagy ezek nevében az erre felhatalmazott személy végzi;
- b) az együttes működtetéshez szükséges információ korábban nem volt az a) pontban említett személyek számára könnyen hozzáférhető; és
- c) ezek a cselekmények az eredeti számítógépi programnak csak az együttes működtetéshez szükséges részeire korlátozódnak.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezései alkalmazása révén szerzett információ:

- a) az önállóan megalkotott számítógépi programmal való együttes működtetésen kívül más célokra nem használható fel;
- b) másokkal nem közölhető, kivéve, ha erre az önállóan megalkotott számítógépi program együttes működtetéséhez van szükség;
- c) a kifejezési formájában lényegében hasonló számítógépi program kifejlesztéséhez, előállításához és forgalomba hozatalához, illetve a szerzői jogot sértő más cselekményhez nem használható fel.

(3) Az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló Berni Egyezményvel összhangban e cikk rendelkezései nem értelmezhetők úgy, hogy lehetővé váljon oly módon történő alkalmazásuk, ami indokolatlanul károsítaná a jogosult jogos érdekeit, illetve sérelmes lenne a számítógépi program rendes felhasználására.

7. cikk

A védelemre vonatkozó különleges intézkedések

(1) A 4., 5. és 6. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül a tagállamok nemzeti jogszabályaikkal összhangban rendelkeznek a

megfelelő intézkedésekről az alábbi a), b) és c) pontban felsorolt cselekmények bármelyikét elkövető személyekkel szemben:

- a) a számítógépi program olyan példányának forgalomba hozatala, amelyről az érintett személy tudta, vagy a kellő gondosság mellett tudnia kellett volna, hogy jogsértő;
- b) a számítógépi program olyan példányának kereskedelmi célú birtoklása, amelyről az érintett személy tudta, vagy a kellő gondosság mellett tudnia kellett volna, hogy jogsértő;
- c) bármely olyan eszköz forgalomba hozatala vagy kereskedelmi célú birtoklása, amelynek kizárólagos szándékolt célja a számítógépi program védelmére alkalmazott műszaki intézkedések eltávolítása vagy megkerülése.

(2) A számítógépi program bármely jogsértő példánya az érintett tagállam jogszabályai alapján lefoglalható.

(3) A tagállamok rendelkezhetnek az (1) bekezdés c) pontjában említett bármely eszköz lefoglalásáról.

8. cikk

A védelmi idő

(1) A védelem a szerző életére és a halálát vagy az utóljára elhunyt szerző halálát követő ötven évre terjed ki; ha a számítógépi program név nélkül vagy felvett néven készült mű, vagy ha a 2. cikk (1) bekezdésének megfelelően a nemzeti jogszabályok alapján valamely jogi személy minősül szerzőnek, a védelem időtartama attól az időponttól számított ötven év, amikor a számítógépi programot első ízben jogszerűen nyilvánosságra hozták. A védelmi idő a fent említett eseményeket követő év január elsején kezdődik.

(2) Azok a tagállamok, amelyekben a védelmi idő hosszabb az (1) bekezdésben említetténel, mindaddig fenntarthatják a jelenleg alkalmazott védelmi időt, amíg a szerzői művek védelmi idejét általánosabb közösségi jogszabályok nem harmonizálják.

9. cikk

Egyéb jogszabályi rendelkezések alkalmazása

(1) Ennek az irányelvnek a rendelkezései nem érintik az egyéb jogszabályi rendelkezéseket, így például a szabadalmi jogokra, védjegyekre, a tisztességtelen versenyre, üzleti titkokra, félvezető termékek oltalmára vagy a szerződési jogra vonatkozó rendelkezéseket. Minden, a 6. cikkel vagy az 5. cikk (2) és (3) bekezdésében foglalt kivételekkel ellentétes szerződéses kikötés semmis.

(2) Ennek az irányelvnek a rendelkezéseit az 1993. január 1-je előtt megalkotott programokra is alkalmazni kell, a fenti időpontot megelőzően kötött megállapodások és szerzett jogok sérelme nélkül.

10. cikk

Záró rendelkezések

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 1993. január 1-je előtt megfeleljenek.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal hazai joguknak azokat a rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

11. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 1991. május 14-én.

a Tanács részéről

az elnök

J. F. POOS